
Kokousaika Torstai 19.12.2013 klo 16:00-17:49
Kokouspaikka Keskusvaalilautakunnan kanslia, Linnankatu 31

Vakio-osallistujat

Päätöksentekijät

Sepponen Ilkka	puheenjohtaja
Sellman Erkki	varapuheenjohtaja
Korhonen Siru	jäsen
Merisaari Harri	jäsen

Muut vakio-osallistujat

Pihlajamäki Marjo-Riitta	hallintolakimies, sihteeri
Vanto Jukka	hankintalakimies, sihteeri

Muut osallistujat

Malila Saara	viestintäjohtaja, asiantuntija poistui klo 16.35, läsnä § 8 - 11
--------------	---

Poissa

Isomaa Kaisa	varajäsen (ei henk.koht.)
Kosonen Pentti	varajäsen (ei henk.koht.)
Nyberg Lars	varajäsen (ei henk.koht.)
Pajulahti Matias	varajäsen (ei henk.koht.)
Roth Lilja	varajäsen (ei henk.koht.)
Saarinen Pirjo	jäsen

Pykälät 8 - 22

Muutoksenhaku Liitteenä

Allekirjoitukset

Ilkka Sepponen
puheenjohtaja

Marjo-Riitta Pihlajamäki
sihteeri

Jukka Vanto
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus 20.12.2013

Harri Merisaari

Erkki Sellman

**Pöytäkirja pidetty
yleisesti nähtävänä**

Turku-Piste, Puolalankatu 5
27.12.2013 klo 09.00 - 15.00

Todistaa

Marjo-Riitta Pihlajamäki
sihteeri

Kokousaika Torstai 19.12.2013 klo 16:00-17:49
Kokouspaikka Keskusvaalilautakunnan kanslia, Linnankatu 31

Asialuettelo

8 §	1	Laillisuus ja päätösvaltaisuus
9 §	2	Pöytäkirjan tarkastus
10 §	3	Keskusvaalilautakunnan sihteerien tehtävien järjestäminen
11 §	4	Vuoden 2014 europarlamenttivaaleihin liittyvän tiedottamisen ja viestinnän lähtökohdat ja toteuttaminen
12 §	5	Oikeusministeriön yleiskirje 17/51/2013
13 §	6	Vuoden 2014 europarlamenttivaalien yleiset ennakkoäänestyspaikat Turussa
14 §	7	Vuoden 2014 europarlamenttivaalien laitosäänestyspaikat Turussa
15 §	8	Vuoden 2014 europarlamenttivaalien vaalipäivän äänestyspaikat
16 §	9	Uusien varavaltuutettujen nimeäminen kaupunginvaltuustoon
17 §	10	Europarlamenttivaaleihin 2014 liittyvien materiaalien kuljetusten toteuttaminen
18 §	11	Keskusvaalilautakunnan kokoukset kevätkaudella 2014
19 §	1	Keskusvaalilautakunnan talousarvio 2014
20 §	2	Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös
21 §	3	Tarvittavan henkilöstön ottaminen europarlamenttivaaleja 2014 varten
22 §		Keskusvaalilautakunnan ja vaalipiirilautakunnan tilaisuus

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kevaalk § 8

Ehdotus	Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjan tarkastus

Kevaalk § 9

Ehdotus	Valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa.
Päätös	Keskusvaalilautakunta valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Harri Merisaaren ja Erkki Sellmanin.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Keskusvaalilautakunta	10	19.12.2013	3	

13984-2013 (014)

Keskusvaalilautakunnan sihteerien tehtävien järjestäminen

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 10

Hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki 9.12.2013:

Vaalilain 14 § 2 mom. mukaan kunnan keskusvaalilautakunta ottaa itselleen sihteerin.

Keskusvaalilautakunta on kokouksessaan 17.6.2013 § 2 ottanut keskusvaalilautakunnan sihteereiksi konsernihallinnon hallintoryhmän lakiasioista johtavan kaupunginlakimiehen Tomi Sundholmin ja hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäen. Sundholm ja Pihlajamäki aloittivat keskusvaalilautakunnan sihteereinä välittömästi em. kokouksen jälkeen.

Tomi Sundholmin irtisanouduttua johtavan kaupunginlakimiehen tehtävästä hänen virkasuhteensa Turun kaupunkiin on päätynyt ja hän on sittemmin pyytänyt eroa myös keskusvaalilautakunnan sihteerin tehtävästä.

Kaupunginjohtaja on 29.10.2013 nimennyt lakiasiat -yksiköstä keskusvaalilautakunnan sihteerin tehtävään hankintalakimies Jukka Vanton, joka on ilmoittanut olevansa käytettävissä tehtävään.

Samalla kaupunginjohtaja on päättänyt, että Pihlajamäen asema muutetaan sihteerin tehtävissä sisällöltään vastaamaan Sundholmille määrättyä eli että hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki vastaa sihteerin tehtävien organisoinnista Turun kaupungissa ja että Pihlajamäellä on oikeus nimetä avustavaa henkilöstöä kaupungin palveluksesta vaaleihin liittyvän työmäärän kasvaessa.

Keskusvaalilautakunnan sihteerin palkkion osalta on monissa suurissa kaupungeissa noudatettu palkkiokäytäntöä, jonka mukaan valtiollisissa vaaleissa (europarlamenttivaalit, presidentinvaali ja eduskuntavaalit) keskusvaalilautakunnan sihteereille on maksettu vaaleihin liittyvistä tehtävistä palkkio, joka on vastannut konsernilakimiehen kuukausipalkkaa. Kunnallisvaaleissa palkkio on maksettu puolitoistakertaisena. Tämän mukaisesti on palkkio päätetty myös Turussa.

Oheismateriaali 1

Kaupunginjohtajan päätös 29.10.2013 § 186

Vanto on kaupunginjohtajan nimeämispäätöksen jälkeen ryhtynyt tekemään keskusvaalilautakunnan valmistelutehtäviä.

Hankintalakimies Jukka Vanto on sittemmin nimitetty markkinaoikeustuomarin ma. virkasuhteeseen ajalle 1.1.-31.12.2014. Vantolle on myönnetty virkavaapaata hankintalakimiehen tehtävästä samalle ajalle. Markkinaoikeudesta Vanto on saanut myönteisen vastauksen, että hänelle myönnetään sivutoimilupa keskusvaalilautakunnan sihteerin tehtävien hoitamista varten, mikäli keskusvaalilautakunta päättää ottaa hänet sihteerikseen.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Keskusvaalilautakunta	10	19.12.2013	3	

Ehdotus Keskusvaalilautakunta

myöntää varatuomari Tomi Sundholmille takautuvasti eron keskusvaalilautakunnan sihteerin tehtävistä 1.10.2013 lukien,

ottaa 1.10.2013 alkaen keskusvaalilautakunnan sihteeriksi sivutoimisena varatuomari Jukka Vanton

määrää, että keskusvaalilautakunnan puheenjohtajalla Ilkka Sepposella ja sihteereillä Pihlajamäellä ja Vantolla on kullakin yksinään oikeus keskusvaalilautakunnan puolesta suorittaa keskusvaalilautakunnan toimintaan liittyviä hankintoja talousarvion määrärahojen puitteissa sekä hyväksyä niihin liittyviä laskuja,

määrää, että sihteerit toimivat keskusvaalilautakunnan esittelijöinä sopimansa työnjaon mukaisesti,

päätää, että lautakunnan sihteereille maksetaan vaalivuonna vaaleja varten varatuista määrärahoista palkkio, joka valtiollisten vaalien osalta vastaa sihteerin omaa Turun kaupungin maksamaa palkkionmaksua edeltävää lopullista kuukausipalkkaa ja joka kunnallisvaalien osalta on sanottu palkka puolitoistakertaisena. Tasavallan presidentin vaalin osalta palkkio maksetaan ensimmäisen vaalin osalta kuukausipalkan suuruisena ja mahdollisen toisen vaalin osalta puolet ensimmäisen vaalin määrästä.

Jukka Vanto toimii tässä kokouksessa sihteerinä tämän asiakohdan päättämisestä eteenpäin ja hänellä on sihteerinä läsnäolo- ja puheoikeus.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin heti tämän pykälän osalta ja pantiin täytäntöön odotta-matta päätöksen lainvoimaisuutta.

Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.

Jakelu

tpv Talouspalvelukeskus, palkanlaskenta tiimi 3
ilm Järveläinen Pirjo
ilm Saaranen Helvi

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Keskusvaalilautakunta	11	19.12.2013	4	

14088-2013 (017)

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleihin liittyvän tiedottamisen ja viestinnän lähtökohdat ja toteuttaminen

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 11

Hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki 11.12.2013:

Kokoukseen on kutsuttu kaupungin konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmän viestintä ja markkinointi –yksiköstä viestintäjohtaja Saara Malila keskustelemaan Europarlamenttivaaleihin liittyvän tiedottamisen ja viestinnän lähtökohdista tulevaa valmistelua varten.

Linjataan kaupungin omia mahdollisuuksia toteuttaa tiedottaminen ja siten aktivoida turkulaisia äänestämään. Kysymyksen tulisivat esimerkiksi työntekijöille ja kuntalaisille suunnatut lehdet ja nettitiedottaminen.

Taustamateriaalina on myös oikeusministeriön yleiskirjeen OM 17/51/2013 ohjeistus. Yleiskirje on lähetetty keskusvaalilautakunnan jäsenille ja viestintäjohtaja Malilalle (diaari 11478-2013).

Ehdotus Käydään jatkovalmistelun pohjaksi lyhyt keskustelu Turun kaupungin Europarlamenttivaalien tiedottamisen ja viestinnän lähtökohdista ja toteuttamisesta.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Viestintäjohtaja Saara Malilalle myönnettiin läsnäolo- ja puheoikeus.

Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Keskusvaalilautakunta	12	19.12.2013	5	

11478-2013 (013)

Oikeusministeriön yleiskirje 17/51/2013

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 12

Hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki 12.12.2013:

Oikeusministeriö on lähettänyt kunnille yleiskirjeen, joka sisältää ohjeistuksen vuoden 2014 europarlamenttivaalien toteuttamisesta.

Liite 1

Oikeusministeriön yleiskirje OM 17/51/2013,
30.9.2013

Ehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Keskusvaalilautakunta	13	19.12.2013	6	

14178-2013 (013)

Vuoden 2014 europarlamenttivaalien yleiset ennakoäänestyspaikat Turussa

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 13

Hankintalakimies Jukka Vanto 12.12.2013:

Vaalilain 9 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallitus päättää yleisten ennakoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista sekä määrää näiden aukioloajoista vaalilain 48 §:n 1 momentin mukaisesti.

Kaupungin yleisistä ennakoäänestyspaikoista on päätettävä niin hyvissä ajoin, että ne voidaan ilmoittaa ja vahvistaa oikeusministeriön ohjeen mukaisesti viimeistään 28.2.2014. Ennakoäänestyspaikkojen tiedot merkitään Väestörekisterikeskuksen äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii vaalitietojärjestelmän pohja- ja paikkatietojärjestelmä.

Itella Oyj on marraskuussa 2013 toimittanut tarjouksen ja sopimusluonnoksen (nähtävänä kokouksessa, salassa pidettäviä, salassapidon perusteet: julkisuuslain 7.2 § ja 24.1 §:n 20 kohta) ennakoäänestyksen järjestämisestä Turussa. Itella Oyj:n edustaja on käynyt esittelemässä tarjoamiaan palveluita lautakunnan sihteereille 6. marraskuuta 2013. Itella Oyj muun ohella tarjoaa Turun kaupungille kolmen Turussa sijaitsevan Itella Oyj:n myymälän käyttämistä ennakoäänestykseen sopimusluonnoksesta ilmenevään hintaan. Turun kaupunki päättää itsenäisesti, käyttääkö se Itella Oyj palveluita vai hoitako se ennakoäänestyksen jollain muulla tavalla.

Ennakoäänestyspaikat olisi syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppo tulla, joihin he vaivattomasti osaavat ja joissa turkulaisten äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Hyviä kokemuksia on saatu pää- ja kahdesta sivukirjastosta, Turun yliopiston luonnontieteiden talosta, erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulatiloista ja yhteis palvelupisteestä. Muun muassa ennakoäänestyspaikkojen esteettömyyteen ja riittäviin tiloihin on kiinnitetty huomioita.

Kunnallisvaaleissa 2012 Itella Oyj:n toimipisteitä ei ole ollut yleisinä ennakoäänestyspaikkoina Turussa. Oikeusministeriön ohjeen mukaisesti ennakoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samoina vaaleista toiseen, koska paikkojen lopettaminen tai siirtäminen voi aiheuttaa epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa. Europarlamenttivaaleissa 2014 olisi siten tarkoituksenmukaista käyttää samoja yleisiä ennakoäänestyspaikkoja kuin kunnallisvaaleissa 2012, lukuun ottamatta Länsikeskuksesta poismuuttanutta Kodin Ykköstä, jonka tilalle esitetään Länsikeskuksen Prismaa. Skanssin kauppakeskuksen nimen perään tulisi yhteis palvelu Monitoria koskeva täsmenne. Asianomaiset tahot ovat antaneet tilojen käyttöön suostumuksensa.

Liite 1

Yleiset ennakoäänestyspaikat 2014

Ehdotus

Keskusvaalilautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2014 europarlamenttivaalien yleiset ennakoäänestyspaikat liitteen 1 mukaisesti.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Keskusvaalilautakunta	13	19.12.2013	6	

Keskusvaalilautakunta päättää, että lautakunnan sihteerit saavat tehdä liitteeseen mahdollisesti tarvittavat tekniset muutokset ja ruotsinkieliset lisäykset ennen kaupunginhallitukselle tehtävää esitystä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hankintalakimies Jukka Vanto.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	8
Keskusvaalilautakunta	14	19.12.2013	7	

14193-2013 (013)

Vuoden 2014 europarlamenttivaalien laitosäänestyspaikat Turussa

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 14

Hankintalakimies Jukka Vanto 12.12.2013:

Vaalilain 9.1 §:n 3 kohdan mukaan erityisiä ennakkoäänestyspaikkoja ovat kotimassa sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut, kunnanhallituksen päätöksellä määrätyt sosiaalihuollon toimintayksiköt sekä rangaistuslaitokset (laitos). Vaalilain 46 §:n 2 momentin mukaan äänioikeutettu, joka on hoidettavana sairaalassa, ympärivuorokautista hoitoa antavassa tai muussa kunnanhallituksen ennakkoäänestyspaikaksi määräämässä sosiaalihuollon toimintayksikössä taikka joka on otettu rangaistuslaitokseen, saa äänestää ennakolta kyseisessä laitoksessa. Vaalilain 48.1 §:n 3 kohdan mukaan ennakkoäänestys toimitetaan ennakkoäänestyksen ajanjaksona laitoksessa vähintään yhtenä ja enintään kahtena päivänä vaalitoimikunnan määrääminä aikoina.

Vuoden 2012 kuntavaaleihin verrattuna laitosäänestyspaikkoja esitetään lisättäväksi kuudella laitosäänestyspaikalla.

Liite 1 Laitosäänestyspaikat 2014

Ehdotus Keskusvaalilautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2014 europarlamenttivaalien laitosäänestyspaikat liitteen 1 mukaisesti.

Keskusvaalilautakunta päättää, että lautakunnan sihteerit saavat tehdä liitteeseen mahdollisesti tarvittavat tekniset muutokset ja ruotsinkieliset lisäykset ennen kaupunginhallitukselle tehtävää esitystä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hankintalakimies Jukka Vanto.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Keskusvaalilautakunta	15	19.12.2013	8	

14097-2013 (013)

Vuoden 2014 europarlamenttivaalien vaalipäivän äänestyspaikat

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 15

Hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki 11.12.2013:

Keskusvaalilautakunta päättää kevään 2014 europarlamenttivaalien vaalipäivän äänestyspaikoista, jotta se voi esittää ne kaupunginhallitukselle vahvistettavaksi vuoden 2014 tammikuussa.

Kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen keskusvaalilautakunnan toimesta äänestyspaikat merkitään viimeistään perjantaina 28.2.2014 klo 12.00 Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmä.

Ehdotetut muutokset verrattuna kunnallisvaalien äänestyspaikkoihin koskevat äänestysalueita:

Alue 1 Katedralskolan i Åbo on remontissa, siirrytään Kerttulin vanhainkotiin

Alue 2 Turun Ammatti-instituutista palataan remontoituun Kerttulin kouluun

Alue 19 Kanslerintien työkeskusta ei ole, siirrytään Juhana Herttuan kouluun

Alue 45 Impivaaran uimahallista siirto Hepokullan kouluun

Alue 49 Pallivahan koulu remontissa, siirrytään Pallivahan seurakuntakotiin

Muut muutokset ovat täsmennyksiä nimiin tai osoitteisiin ja paikat pysyvät entisinä.

Liite 1 Vaalipäivän äänestyspaikat 2014

Ehdotus Keskusvaalilautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle vuoden 2014 europarlamenttivaalien vaalipäivän äänestyspaikat liitteen mukaisesti.

Keskusvaalilautakunta päättää, että lautakunnan sihteeri saavat tehdä liitteeseen mahdollisesti tarvittavat tekniset muutokset ja ruotsinkieliset lisäykset ennen kaupunginhallitukselle tehtävää esitystä.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	10
Keskusvaalilautakunta	16	19.12.2013	9	

14200-2013 (014)

Uusien varavaltuutettujen nimeäminen kaupunginvaltuustoon

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 16

Hankintalakimies Jukka Vanto 12.12.2013:

Vaalilain 93 §:n mukaan keskusvaalilautakunnan on määrättävä valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä uusia varavaltuutettuja kuntalain 11 §:n mukaisesti, mikäli valtuuston toimikauden aikana varavaltuutettujen määrä jää vajaaksi. Lisäksi kuntalain 11 §:n mukaan valtuutetuille valitaan varavaltuutettuja jokaisen kunnallisvaaleissa esiintyneen vaaliliiton, puolueen ja yhteislistan ensimmäisistä valitsematta jääneistä ehdokkaista sama määrä kuin valtuutettuja, kuitenkin vähintään kaksi.

Vaalilain 93 §:n nojalla keskusvaalilautakuntaa on pyydetty määräämään Suomen Keskustan sekä Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen ehdokkaista uudet varavaltuutetut.

Keskustan valtuustoryhmään varavaltuutetuksi 4. sijaantulojärjestyksessä on Heikki Mäki. Turun sosialidemokraattiseen valtuustoryhmään varavaltuutetuksi 14. sijaantulojärjestyksessä on Mia Ilola.

Ehdotus Keskusvaalilautakunta päättää määrätä keskustan valtuustoryhmän 4. varavaltuutetuksi sijaantulojärjestyksessä seuraavan henkilön eli Heikki Mäen ja Turun sosialidemokraattisen valtuustoryhmän 14. varavaltuutetuksi sijaantulojärjestyksessä seuraavan henkilön eli Mia Ilolan.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hankintalakimies Jukka Vanto.

Jakelu

ao Ilola Mia
ilm Korhonen Ari-Pekka
ao Mäki Heikki

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	11
Keskusvaalilautakunta	17	19.12.2013	10	

14112-2013 (013)

Europarlamenttivaaleihin 2014 liittyvien materiaalien kuljetusten toteuttaminen

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 17

Hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki 11.12.2013:

Vaaleihin liittyy runsaasti eri tyyppisiä kuljetustehtäviä ennakkoäänestys- ja äänestyspaikoille.

Vaalihuoneistot tulee varustaa äänestyskopeilla ja vaaliurnilla sekä tarvittavilla toimistomateriaaleilla ja viitoituksilla.

Äänestysalueita on 55 kappaletta, mutta äänestyspaikkoja vähemmän, koska muutamat äänestysalueet toimivat samoissa tiloissa.

Tulisi käydä lähetekeskustelu siitä, miten kuljetukset vaalien yhteydessä hoidettaisiin kustannustehokkaasti ja turvattaisiin vaalien onnistuminen tältäkin osin.

Ehdotus Keskusvaalilautakunta käy lähetekeskustelun jatko valmistelua varten kuljetusten hoitamisesta vuoden 2014 Europarlamenttivaalien yhteydessä.

Päätös Keskusvaalilautakunta antoi sihteerien tehtäväksi valmistella kuljetuksia.

Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	12
Keskusvaalilautakunta	18	19.12.2013	11	

14185-2013 (000)

Keskusvaalilautakunnan kokoukset kevätkaudella 2014

Tiivistelmä:

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut päätöksen ennakkoäänestyspaikan esteettömyydestä tehtyyn kanteluun ja antanut asiassa huomautuksen Turun kaupungin keskusvaalilautakunnalle

Kevaalk § 18

Hankintalakimies Jukka Vanto 12.12.2013:

Kaupungin hallintosäännön 4 §:n mukaan toimielimen kokoukset pidetään toimielimen päättäminä aikoina. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja, katsoo kokouksen tarpeelliseksi. Lisäksi kokous on pidettävä, mikäli enemmistö toimielimen jäsenistä tai esittelijä sitä puheenjohtajalta pyytää, ilmoittamansa asian käsittelemistä varten. Toimielimen kokoukset pidetään toimielimen päättämässä paikassa. Toimielimen puheenjohtaja voi kuitenkin erityisestä syystä määrätä muunkin kokouspaikan.

Keskusvaalilautakunnan kokousaikataulu tulee sovittaa vuoden 2014 europarlamenttivaalien aikatauluun. Vaalilain 63 §:n 1 momentin mukaan keskusvaalilautakuntaan saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksissa, jotka on pidettävä siten, että vaalipäivää edeltävänä perjantaina ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään niissä käsitellä. Vuoden 2014 europarlamenttien vaalipäivää 25.5.2014 edeltävä perjantai on 23.5.2014.

Ehdotus Keskusvaalilautakunta päättää, että kevätkauden 2014 keskusvaalilautakunnan kokoukset pidetään keskusvaalilautakunnan kokoustiloissa, osoitteessa Linnankatu 31, Turku, seuraavasti:

maanantai 27.1.2014 klo 16 (varalla)

maanantai 24.2.2014 klo 16

maanantai 31.3.2014 klo 16

maanantai 28.4.2014 klo 16

3 * yleisinä ennakkoäänestyspäivinä (varalla)

perjantai 23.5.2014 klo 19

maanantai 9.6.2014 klo 16 (varalla)

Päätös Keskusvaalilautakunta päätti, että kevätkauden 2014 keskusvaalilautakunnan kokoukset pidetään keskusvaalilautakunnan kokoustiloissa, osoitteessa Linnankatu 31, Turku, seuraavasti:

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	13
Keskusvaalilautakunta	18	19.12.2013	11	

maanantai 27.1.2014 klo 16

maanantai 24.2.2014 klo 16

maanantai 31.3.2014 klo 16

maanantai 28.4.2014 klo 16

yleisinä ennakoäänestyspäivinä torstaina 15.5.2014 klo 16, maanantaina 19.5.2014 klo 16 ja keskiviikkona 21.5.2014 klo 16

perjantai 23.5.2014 klo 19

maanantai 9.6.2014 klo 16 (varalla)

Asian esitteli hankintalakimies Jukka Vanto.

Jakelu

ilm Isomaa Kaisa
 ilm Korhonen Siru
 ilm Kosonen Pentti
 ilm Merisaari Harri
 ilm Nyberg Lars
 ilm Pajulahti Matias
 ilm Roth Lilja
 ilm Saarinen Pirjo
 ilm Sellman Erkki
 ilm Sepponen Ilkka

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	14
Keskusvaalilautakunta	19	19.12.2013	1	

8950-2013 (041)

Keskusvaalilautakunnan talousarvio 2014

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 19

Hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki 17.12.2013:

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2014 talousarvion.

Keskusvaalilautakunnan talousarvio hyväksyttiin lautakunnan esittämässä muodossa, joten siihen ei tullut muutoksia, jotka aiheuttaisivat uudelleenjakoa tai muita muutoksia.

Oheismateriaali 1 Keskusvaalilautakunnan talousarvioraportti 2014

Oheismateriaali 2 Keskusvaalilautakunnan talousarvion tavoiteosa 2014

Ehdotus Keskusvaalilautakunta merkitsee kaupunginvaltuuston hyväksymän keskusvaalilautakunnan vuoden 2014 talousarvion ja sen tavoiteosan tiedokseen.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.

Jakelu

tied Kaupunginhallitus

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	15
Keskusvaalilautakunta	20	19.12.2013	2	

14511-2013 (013, 022)

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 20

	Liite 1	Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös
Ehdotus	Merkitään tiedoksi.	
Päätös	Keskusvaalilautakunta merkitsi tiedoksi ja päätti entisestään parantaa äänestyspaikkojen esteettömyyttä.	
	Asian esitteli hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki.	

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	16
Keskusvaalilautakunta	21	19.12.2013	3	

14607-2013 (113)

Tarvittavan henkilöstön ottaminen europarlamenttivaaleja 2014 varten

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 21

Hankintalakimies Jukka Vanto 19.12.2013:

Vaalilain 14 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunta ottaa itselleen tarvittavan henkilöstön. Keskusvaalilautakunnan kansliaan pitäisi keväällä 2014 rekrytoida määräaikaista henkilöstöä toukokuussa 2014 pidettäviä europarlamenttivaaleja varten.

Ehdotus Keskusvaalilautakunta päättää, että keskusvaalilautakunnan sihteerit valtuutetaan ottamaan keskusvaalilautakunnan kansliaan tarvittavan henkilöstön.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian esitteli hankintalakimies Jukka Vanto.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	17
Keskusvaalilautakunta	22	19.12.2013		

14636-2013 (042)

Keskusvaalilautakunnan ja vaalipiirilautakunnan tilaisuus

Tiivistelmä: -

Kevaalk § 22

Päätös Keskusvaalilautakunta päätti, että keskusvaalilautakunnan ja vaalipiirilautakunnan yhteisen vuosittain pidettävän keskustelu- ja illallistilaisuuden 19.12.2013 kustannukset saadaan maksaa keskusvaalilautakunnan kustannuspaikalta 10000.

Muutoksen hakeminen päätökseen

Keskusvaalilautakunnan päätöksiin voi hakea muutosta pääsääntöisesti kahdella eri tavalla:

1. Vaalien tuloksen vahvistamiseen haetaan muutosta valittamalla, vaalilain 100 §.

Valitusviranomainen on Turun hallinto-oikeus. Europarlamenttivaaleissa tuloksen vahvistaa Helsingin vaalipiirilautakunta ja valitusviranomainen on Uudenmaan hallinto-oikeus.

Valmistaviin toimenpiteisiin ei saa hakea erikseen muutosta.

2. Muissa kuin varsinaisissa vaaliasioissa on yleensä kysymys kuntalain soveltamisesta. Päätökset voivat koskea esim. talousasioita, henkilökunnan ottamista tms. Tällöin päätökseen tyytymätön voi tehdä keskusvaalilautakunnalle kuntalain 89 §:n mukaisen kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksin hallinto-oikeudelta.

Muutoksenhakukiellot

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 8-9, 11-21

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 89 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät:

Seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Oikaisuvaatimusohjeet

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen sekä kunnan jäsen. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pykälät: 10 ja 22

Oikaisuvaatimusviranomainen

Turun kaupungin keskusvaalilautakunta

Osoite: Turku-Piste, Puolalankatu 5
Postiosoite: PL 355, 20101 Turku

Aika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa, joka on osoitettava keskusvaalilautakunnalle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa.

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen omakätisesti allekirjoitettava.

Valitusosoitus

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen tai kunnan jäsen.

Valitusviranomainen

Turun hallinto-oikeus
Osoite: Sairashuoneenkatu 2-4
Postiosoite: PL 32, 20101 Turku
Vaihde: 010 36 42400, kirjaamo: 010 36 42410, faksi: 010 36 42414

Kunnallisvalitus, pykälät:

Valitusaika 30 päivää

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Valituskirjelmä on valittajan tai valituskirjelmän muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjelmän, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Lisätietoja

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Kokousaika Torstai 19.12.2013 klo 16:00-17:49
Kokouspaikka Keskusvaalilautakunnan kanslia, Linnankatu 31

Liiteluettelo

Asia/§	Liite	
12	1	Oikeusministeriön yleiskirje OM 17/51/2013, 30.9.2013
13	1	Yleiset ennakkoäänestyspaikat 2014
14	1	Laitosäänestyspaikat 2014
15	1	Vaalipäivän äänestyspaikat 2014
20	1	Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös

Oikeusministeriön yleiskirje
Justitieministeriet cirkulär

Kunnanhallituksille (pl. Ahvenanmaan maakunnan kunnat)

VUODEN 2014 EUROPARLAMENTTIVAALIT: Äänestyspaikkojen määrääminen ja niistä ilmoittaminen, vaalimateriaali ym.

Seuraavat yleiset vaalit ovat europarlamenttivaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 25.5.2014. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 14.-20.5.2014 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 14.-17.5.2014 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 7.5.2014.

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

1. Vaalilainsäädäntö

Vaalilakiin (714/1998) on tehty vuoden 2012 kunnallisvaalien jälkeen kaksi muutosta:

- 1) Laki vaalilain muuttamisesta (271/2013), jossa yhdistettiin Kymen ja Etelä-Savon vaalipiirit uudeksi Kaakkois-Suomen vaalipiiriksi sekä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit uudeksi Savo-Karjalan vaalipiiriksi. Samassa yhteydessä tehtiin lain 5 §:ään vuoden 2013 alusta voimaan tulleet kuntajaon muutokset. Tämä lakimuutos tuli voimaan 1.9.2013. Lain siirtymäsäännöksen mukaan uutta vaalipiirijakoa sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vasta seuraavissa eduskuntavaaleissa, joten vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa noudatetaan vielä vanhaa vaalipiirijakoa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että nykyiset Kymen vaalipiirin, Etelä-Savon vaalipiirin, Pohjois-Savon vaalipiirin ja Pohjois-Karjalan vaalipiirilautakunnat toimivat vielä normaaliin tapaan ääntenlaskennan yksikköinä vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa.
- 2) Laki vaalilain muuttamisesta (496/2013), jossa vaalilakiin tehtiin joukko pienehköjä teknisluonteisia muutoksia. Tämä lakimuutos tuli voimaan 1.7.2013. Kuntien vaaliviranomaisten toimintaa koskevat erityisesti seuraavat muutokset:
 - kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat määrää kunnan keskusvaalilautakunta samalla tavalla kuin yleisen ennakkoäänestyspaikankin vaalitoimitsijat (15 §);
 - vaalilautakunta voi ottaa itselleen avustavaa henkilöstöä paitsi äänestyslippujen laskemista varten, myös oikeusministeriön tietojärjestelmien (erityisesti äänioikeusrekisterin) käyttämistä varten (16 §);

- kotimaan yleinen ennakoäänestyspaikka voi lauantaisin ja sunnuntaisin olla avoinna kello 9:n ja 18:n välillä (48 §);
- vaalipäivän äänestyspaikassa äänestäjä voi tehdä äänestysmerkinnän muual-
lakin kuin äänestyskopissa silloin, jos merkinnän tekemisestä aiheutuisi ää-
nestäjälle kohtuutonta haittaa (76 §). Tämä tarkoittaa lähinnä sellaisia tilan-
teita, joissa äänestyspaikka ei ole esteetön esimerkiksi vammaisille tai hyvin
heikkokuntoisille äänestäjille. Tältä osin eduskunnan perustuslakivaliokunta
totesi mietinnössään (PeVM 3/2013 vp.) seuraavasti: ”Vaalialaisuuden kes-
keisen merkityksen vuoksi perustuslakivaliokunta korostaa ehdotetun menet-
telyn poikkeuksellisuutta. Vaalipaikalla on aina ensisijaisesti pyrittävä järjes-
tämään äänestyskoppiin pääseminen mahdollisimman esteettömäksi. Muualla
kuin äänestyskopissa äänestettäessä tärkeää on järjestää tilanne sellaiseksi, et-
tä äänestäjällä ei ole aihetta pelätä vaalialaisuuden rikkoutumista. Valiokun-
ta huomauttaa lisäksi, että asiasta päättäminen kuuluu vaalilautakunnalle”;
- oikeusministeriö voi valtuuttaa kotimaisen tai ulkomaisen vaalitarkkailijan
koko maan alueelle ja kunnan keskusvaalilautakunta kunnan alueelle (184 §).

Laki vaalilain muuttamisesta (210/2013) ja sitä koskeva hallituksen esitys (HE 123/2012 vp.) sekä laki vaalilain muuttamisesta (496/2013) ja sitä koskeva hallituksen esitys (HE 27/2013 vp.) kuin myös sanotut muutokset sisältävä ajantasainen vaalilaki löytyvät osoitteista www.finlex.fi ja www.vaalit.fi/24733.htm.

2. Äänestyspaikat vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mah-
dollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan
päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen
äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakoäänestyksessä että vaalipäivä-
nä.

Oikeusministeriö pitää ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen riittä-
vää lukumäärää yhtenä keskeisenä tekijänä hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiselle
europarlamenttivaaleissa.

2.1. Yleisten ennakoäänestyspaikkojen määrääminen kunnassa

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakoäänestyspaik-
kojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi
ennakoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Ennakoäänestyspaikkoja määrätessään kunnanhallituksen tulee kiinnittää huomiota
seuraaviin asioihin:

Ennakoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on ehdottomasti huolehdittava siitä, että yleisiä ennakoäänestyspaikkoja on kun-
nassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta ennakkoon äänestäminen
olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Kuitenkin myös taajamien ulkopuolella asuville on järjestettävä asianmukaiset ennakkoäänestysmahdollisuudet.

Ennakkoäänestyspaikan on oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät tulevat sinne mieluusti.

Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on saatu mm.

- postikonttoreista,
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulatilasta,
- kunnantaloista ja muista kunnan virastoista,
- eri oppilaitoksista,
- kunnan palvelukeskuksista ja
- yhteispalvelupisteistä sekä
- liikkuvista äänestyspaikoista eli äänestysbuseista ja yhteysaluksista ja vastaavista.

Yksi esimerkki uudenaikaisesta ratkaisusta on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaaliiin perustettu yleinen ennakkoäänestyspaikka.

Yleistä ennakkoäänestyspaikkaa ei saa sijoittaa sellaiseen paikkaan, johon kaikilla äänioikeutetuilla ei ole pääsyä. Tällaisia paikkoja voivat olla esimerkiksi varuskunta-alueet, joihin ulkomaan kansalaiset eivät saa tulla. Europarlamenttivaaleissa ovat äänioikeutettuja myös ne muiden EU:n jäsenvaltioiden kansalaiset, jotka ovat vaalilain 18 §:n 5 momentin mukaisesti ilmoittautuneet äänioikeutetuiksi Suomen vaaleissa.

Ennakkoäänestyspaikkojen esteettömyys

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan vammaisten käyttämille kulkuvälineille on pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Äänestyspaikalla mahdollisesti olevat kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luiskalla, että rollaattoria tai sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävä pääsee esteettä äänestystilaan. Pyörätuolia käyttäviä varten tulisi myös olla äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden näkemättä täyttää äänestyslippunsa. Vuoden 2012 kunnallisvaaleissa esteettömyydessä mahdollisesti havaitut puutteet tulee pyrkiä korjaamaan europarlamenttivaaleihin.

Järjestyksenpidon ja vaalimainontakiellon huomioiminen

Ennakkoäänestyspaikan on sekä tiloiltaan että sijainniltaan sovittava tarkoitukseensa myös järjestyksenpidon kannalta. Vaalilain 56 §:n 1 momentissa on säädetty järjestyksestä ennakkoäänestyspaikassa ja siihen liittyen niin sanotusta vaalimainontakiellosta. Käytännön syistä vaalimainontakiellon ulottuvuus voi eräissä ennakkoäänestyspaikoissa olla alueellisesti rajatumpi kuin yleensä vaalipäivänä äänestysalueen äänestyspaikassa. Mikäli ennakkoäänestyspaikka perustetaan esimerkiksi kauppakeskukseen, kunnan keskusvaalilautakunnan on tarvittaessa etukäteen oltava yhteydessä kauppakeskuksen johtoon ja varmistauduttava siitä, että ennakkoäänestys otetaan asianmukaisesti huomioon kauppakeskuksen muussa toiminnassa. Tällöin yhtenä vaalimainontakiellon ulottuvuutta koskevana vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sitä, että vaalikampanjointi ja vaalimainonta eivät saa näkyä tai kuulua ennakkoäänestyspaikkaan eikä sen ulko-ovelle/sisäänkäyntiin.

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten (vaalilain 56 § 2 mom.). Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Usein ruuhkat syntyvät siitä, että ennakkoäänestyspaikka on sijoitettu sellaiseen tilaan, johon mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Ennakkoäänestyksessä aikaa ei yleensä vie äänestäjän käynti äänestyskopissa, vaan sen jälkeinen asiointi vaalitoimitsijan kanssa (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, lähetekirje laaditaan ja allekirjoitetaan, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tuleekin huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Paloturvallisuus

Ennakkoäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä. Poistumisteiden opasteita ei saa peittää. Järjestelyjen asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Ennakkoäänestyspaikan aukiolopäivät ja -kellonajat

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ajanjakson (14.-20.5.2014) päivänä. Tällaisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi on mahdollista perustaa kunnan eri alueille ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat auki vähemmän kuin seitsemän päivää.

Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka.

Viimeisimmissä vaaleissa on monissa kunnissa maaseudulla pyritty turvaamaan äänestysmahdollisuuksia perustamalla kirkonkylän lisäksi myös pienempiin kyliin yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat avoinna lyhyehkön ajan liikkuvan ennakkoäänestyspaikan tavoin. Esimerkiksi eräässä kunnassa viimeisissä vaaleissa aikaisemman kirkonkylällä sijaitsevan yleisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi kunta on perustanut eri kylille yhteensä kahdeksan lyhyen aukioloajan yleistä ennakkoäänestyspaikkaa.

Mahdollisimman pysyvät ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samoina vaaleista toiseen. Näin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät, missä äänestyspaikka on. Paikkojen lopettaminen tai siirtäminen taikka niiden vakiintuneiden aukioloaikojen muuttaminen ilman pakottavaa syytä saattaa aiheuttaa epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa.

Tehokas tiedotus ja opastus

Kunnan on tehokkaasti tiedotettava kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Käytännössä asian voi hoitaa kuulutuksin, julkaisemalla tiedot kunnan kotisivuilla, julisteilla kadunvarsimainosteluneissa, sanomalehti-ilmoittelulla, sanomalehtijutuilla, koteihin jaettavilla tiedotteilla, kunnan kotisivuilla jne. Paikallisille tiedotusvälineille tulisi lähettää luettelo ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Edellisten vaalien tapaan kullekin äänioikeutetulle lähetettävään ilmoituskorttiin liitetään äänestyspaikkarekisteristä koottava luettelo hänen oman vaalipiirinsä yleisistä ennakkoäänestyspaikoista.

Opastus ennakkoäänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluin ja viitoituksin.

Miten liikkuva ennakkoäänestyspaikka käytännössä toteutetaan?

Liikkuva ennakkoäänestyspaikka voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: rakennetaan äänestystila bussiin tai vastaavaan kulkuneuvoon, suunnitellaan päivittäinen reitti kellonaikoinen, tiedotetaan tehokkaasti bussin pysähdyspaikoista ja aikatauluista, minkä jälkeen toteutetaan reitti ja suoritetaan äänestys. Bussin jokainen pysähdyspaikka on tallennettava osoitteineen ja kellonaikoinen vaalitietojärjestelmään sisältyvään äänestyspaikkarekisteriin.

Sopiminen ulkopuolisten tahojen kanssa ennakkoäänestyspaikoista

Vaalilain 9 §:n mukaisesti kunnanhallitus päättää yleisistä ennakkoäänestyspaikoista kunnassa. Kunnanhallituksen asiana on myös suorittaa tätä varten mahdolliset tarvittavat hankinnat siten kuin hankinnat kunnassa suoritetaan.

Itella Oyj:n toimipaikat

Ennakkoäänestyksen järjestämisellä posteissa on Suomessa pitkät perinteet. Vuosina 2003-2012 oikeusministeriö ja Itella Oyj tekivät vaalikohtaisen puitesopimuksen siitä, että Itella tarjosi palveluja ennakkoäänestyksen hoitamiseksi niille kunnille, joissa oli Itellan myymälöitä.

Puitesopimus käytännöstä on nyt luovuttu. Sen sijaan oikeusministeriö ja Itella ovat solmineet kaikkia vaaleja koskevan yleisluonteisen yhteistyösopimuksen, jonka tarkoitus on edistää Itellan valtakunnallisissa vaaleissa kunnille tarjoaman ennakkoäänestyspalvelun kehittämistä ja sen laadun varmistamista.

Puitesopimus käytännön lakkauttaminen ei aiheuta käytännön muutoksia Itellan ja kuntien välisiin mahdollisiin sopimuksiin ennakkoäänestyspalveluiden järjestämisestä. Itella tarjoaa edelleen ennakkoäänestyspalveluita valitsemilleen kunnille ja kukin asianomainen kunta päättää entiseen tapaan itsenäisesti, käyttääkö se Itellan palveluita vai hoitaako se ennakkoäänestyksen jollain muulla tavalla.

Muut ulkopuoliset tahot

Jos kunta järjestää ennakkoäänestyksen jonkin muun ulkopuolisen tahon tiloissa (esimerkiksi kauppakeskuksen aulatilassa), se sopii siitäkin itsenäisesti suoraan asianomaisen tahon kanssa.

Ulkopuolisten kanssa tehtävien sopimusten aikataulu

Kunnan ja Itellan tai jonkun muun ulkopuolisen tahon välinen mahdollinen sopimus tulee tehdä niin, että kunta voi merkitä kunnassa olevat lopulliset ja vahvistetut yleiset ennakkoäänestyspaikat vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmään viimeistään 28.2.2014. Itella on ilmoittanut oikeusministeriölle, että sen myynti ottaa asianomaisiin kuntiin yhteyttä lokakuun 2013 aikana ja että sen kanssa solmittavat sopimukset tulisi tehdä 30.11.2013 mennessä.

2.2 Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto. Päätös äänestysalueista tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta 2013 eli seuraaviin europarlamenttiväaleihin, jos päätös tehtiin ja ilmoitettiin maistraatille sen määräämällä tavalla viimeistään 30.4.2013. Aikavälillä 1.5.2013 – 30.4.2014 tehty ja maistraatille ilmoitettu päätös tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta vuonna 2014 ja on siten voimassa vuoden 2015 eduskuntavaaleissa.

Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty *vaalipäivän äänestyspaikka*. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen. Oikeusministeriö suosittelee, että kunnat noudattavat soveltuvin osin edellä kohdassa 3.1 esitettyjä ennakkoäänestyspaikkojen määräämisen hyviä käytäntöjä päättäessään vaalipäivän äänestyspaikoista.

Viime vuosina kunnat ovat vähentäneet merkittävästi äänestysalueidensa määrää. Tämä on siten merkinnyt tuntuvaa heikennystä äänioikeutettujen mahdollisuuksiin äänestää vaalipäivänä. Ministeriö suosittelee, että nykyistä äänestysalueiden määrää ei enää vähennettäisi ilman pakottavaa tarvetta, vaan päinvastoin tutkittaisiin mahdollisuuksia lisätä äänestysalueiden määrää seuraaviin vaaleihin. Todetakoon myös tässä yhteydessä, että mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö vaalipäivän äänestyksessä (ks. tämän kirjeen s. 8-9) ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää.

2.3. Äänestyspaikkojen tietojen ja muiden pohjatietojen merkitseminen pohjatietojärjestelmään

Kunnanhallituksen ennakkoäänestyspaikkojen määräämistä koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite, aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan nimi ja käyntiosoite. Jokainen ennakkoäänestyspaikka on nimettävä. Nimi on voitava tunnistaa helposti, esim. ”Tuiran posti”, ”Kunnantalo” tai ”Ounasvaaran kirjasto”. Liikkuvan ennakkoäänestyspaikan (esim. bussin) nimeksi merkitään esim. ”Äänestysbussi” ja sen alle kaikki pysähdyspaikat (paikan nimi ja/tai osoite) ja kellonajat.

Vaalilain 9 §:n 4 momentin mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän (VAT) pohjatietojärjestelmä, merkitään Väestörekisterikeskuksen määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan

- nimi,
- käyntiosoite,
- aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä vaalipäivän äänestyspaikan

- nimi ja
- käyntiosoite sekä
muut Väestörekisterikeskuksen määräämät tiedot.

Kunnallisvaalien äänestyspaikkojen tiedot on merkittävä pohjatietojärjestelmään viimeistään **perjantaina 28.2.2014 klo 12**¹.

¹ Vaalilain 9 §:n mukaan äänestyspaikkoina vaaleissa ovat ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä päivän päättyessä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Käytännössä rekisterin viimeiseksi päivituspäiväksi on kuitenkin määrättävä aikaisempi ajankohta, tässä tapauksessa 28.2.2014, koska jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Oikovedosten valmistamiseen ja tarkistamiseen sekä luetteloiden painattamiseen on varattava riittävästi aikaa.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on samassa määrääjassa huolehdittava myös siitä, että pohjatietojärjestelmään merkitään keskusvaalilautakunnan voimassa olevat yhteystiedot vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa ja että tiedot kuitataan järjestelmässä tarkistetuiksi. Erityisesti tulee huolehtia, että pohjatietoihin merkitään
-ilmoituskortille tulostuva kunnan keskusvaalilautakunnan puhelinnumero (ns. yleisöpuhelin) ja
-vaaliluettelon toimitusosoite, jonka tulee olla käyntiosoite (ei PL-osoite).

Kaikkien edellä mainittujen tietojen, siis
- ennakkoäänestyspaikkatietojen,
- vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ja
- keskusvaalilautakunnan yhteystietojen
tulee ehdottomasti olla oikein, koska ne tulostetaan äänioikeutetuille lähetettävään ilmoituskorttiin tai sen liitteelle. Kunnan tehtävä on huolehtia siitä, että pohjatietojärjestelmässä tiedot ovat 28.2.2014 klo 12 lopullisesti siinä muodossa kuin niitä käytetään vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa. Vastuu tietojen oikeellisuudesta on siis kunnalla.

Väestörekisterikeskus antaa kunnanhallituksille tarkempia ohjeita tietojen ilmoittamisesta pohjatietojärjestelmään tammikuussa 2014 lähetettävässä kirjeessään. Samoin VAT-ohjeessa nro 2b tulee olemaan tarkemmat ohjeet tietojen ilmoittamisesta.

3. Vaalitietojärjestelmän käyttö

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa kaikki kunnat voivat käyttää seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:

- 1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
- 2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsija sekä keskusvaalilautakunta, ns. ”jälkikirjaukset”),
- 3) tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta, alustava ääntenlaskenta).

Vaalitietojärjestelmän käyttöä hallinnoi Oikeusrekisterikeskus (ORK), jossa on järjestelmän pääkäyttäjä sekä vaalituki (vaalituki@om.fi), joka antaa järjestelmän käytöstä tarkempia ohjeita. Vaalitietojärjestelmän käyttöpalvelutoimittajana jatkaa Tieto Oyj.

Vaalitietojärjestelmän käyttäjähallinta perustuu ns. vahvaan tunnistamiseen eli jokaisella vaalitietojärjestelmän osajärjestelmää käyttävällä henkilöllä tulee olla joko sirullinen henkilökortti, verkkopankkitunnukset tai matkapuhelimeen liitetty henkilövarmenne (mobiilivarmenne).

Kaikkiin osajärjestelmiin on kunnallisvaalien jälkeen tehty joukko pienehköjä toiminnallisia parannuksia käyttäjiltä saatujen palautteiden pohjalta. Pääosin järjestelmien käyttäminen on kuitenkin samanlaista kuin kunnallisvaaleissa.

Äänioikeustietojärjestelmän käyttäminen vaalipäivänä

Äänioikeustietojärjestelmää (”sähköinen vaaliluettelo”) on käytetty vaalipäivän äänestyksessä jo kolmissa vaaleissa: vuoden 2011 eduskuntavaaleissa se oli käytössä 31 kunnassa vain yhdellä äänestysalueella, vuoden 2012 presidentinvaalissa 58 kunnassa 117

äänestysalueella ja vuoden 2012 kunnallisvaaleissa 78 kunnassa 252 äänestysalueella. Vaalilautakuntien ja kuntien käyttökokemukset järjestelmästä ovat olleet positiiviset.

Vuoden 2012 kunnallisvaalien alla ilmeni kuitenkin joitain epävarmuustekijöitä liittyen selaimen, jolla äänioikeustietojärjestelmää käytetään. Tästä johtuen järjestelmää on kunnallisvaalien jälkeen edelleen kehitetty. Uudessa versiossa äänioikeustietojärjestelmä toimii kuten ennenkin, mutta siten, että yhteyden keskitettyyn järjestelmään mahdollisesti katketessa järjestelmä ryhtyy käyttämään koneelle talletettua paikallista versiota kyseisen äänestysalueen vaaliluettelosta. Siitä, otetaanko uusi versio tuotantokäyttöön europarlamenttivaaleissa vai jatketaanko vielä vanhalla versiolla, ilmoitetaan kunnille myöhemmin.

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa äänioikeustietojärjestelmän käyttöä vaalipäivän äänestyksessä jatketaan maltillisesti, *alustavan suunnitelman* mukaan seuraavasti:

-Vuosien 2011-2012 vaaleissa järjestelmää käyttäneet kunnat: Järjestelmää voidaan käyttää millä tahansa kunnan päättämällä äänestysalueilla. Kunnan on kuitenkin hyvissä ajoin ennen vaaleja ilmoitettava nämä äänestysalueet ORK:n vaalituelle.

-Muut kunnat: Kunta voi ilmoittaa vaalituella kiinnostuksensa käyttää järjestelmää yhdellä äänestysalueella. Sen jälkeen vaalituki arvioi, onko kunnan mukaantulo asianmukaista vaalitietojärjestelmän kokonaisuuden käyttö huomioiden.

Tarkempia ohjeita asiasta annetaan myöhemmin. Oikeusministeriö ja ORK varaavat itselleen mahdollisuuden rajoittaa tulevien äänestysalueiden lukumäärää. Kunta voi myös perua ilmoittautumisensa ilmoittautumisajan jälkeen, jos ilmenee esimerkiksi teknisiä ongelmia. Korostettakoon vielä, että äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on näissä europarlamenttivaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää paperista vaaliluetteloa tulee jatkossakin säilymään. Näin ollen mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää (ks. s. 7).

4. Vaalimateriaali ja vaaliohjeet

Oikeusministeriö lähettää keskusvaalilautakunnille joulukuussa 2013 erillisen kyselyn europarlamenttivaaleissa käytettävien vaaliasiakirjojen tarpeesta kunnassa. Kyselyyn annettujen vastausten perusteella laaditaan vaaliasiakirjojen jakeluluettelot. Vaaliasiakirjojen jakelu suoritetaan maaliskuussa 2014.

Vuoden 2014 alkupuolella oikeusministeriö lähettää kunnille myös kyselyn vaaliuurnien tarpeesta.

Vaaliohjeet ja vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) jaetaan keskusvaalilautakunnille maaliskuussa 2014, kuitenkin niin, että VAT-ohjeet nro 1 ja 2b jaetaan kunnille jo tammikuussa 2014.

5. Vaalikoulutus

Europarlamenttivaaleissa oikeusministeriö ei järjestä koulutusta keskusvaalilautakunnille.

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat ja yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunnan koulutusmateriaalina voivat olla esimerkiksi oikeusministeriön vaaliohjeet ja VAT-ohjeet. Nämä ja myös aiempien vaalien koulutuskierroksen diamateriaalia on saatavissa vaalitietojärjestelmän pääsivulta näkyvästä www-osoitteesta.

Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta on kuntien käytettävissä 10.3.2014 lukien. Koulutuskannassa voi harjoitella äänioikeustietojärjestelmän käyttöä (sekä ennakkoäänestyspaikassa että keskusvaalilautakunnassa) ja laskentajärjestelmän käyttöä. Vaalitietojärjestelmään tullaan myös liittämään videoklippit, jossa opastetaan äänioikeustietojärjestelmän käyttämistä vaalipäivän äänestyksessä.

6. Kunnille suoritettava kertakorvaus

Vaalilain 188 §:n mukaisesti oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta europarlamenttivaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Korvauksen määrä voidaan vahvistaa vasta, kun valtion ensi vuoden talousarvio on vahvistettu ja siitä ilmoitetaan kunnille myöhemmin. Mainittakoon, että vuoden 2012 presidentinvaalissa kertakorvauksen määrä oli 1,9 euroa, kuitenkin vähintään 2400 euroa per kunta.

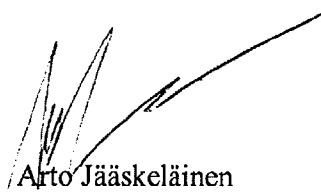
Korvaus suoritetaan kunnille syksyllä 2014.

7. Lisätietoa

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä:

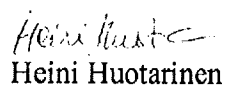
- www.vaalit.fi.
- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128,
- neuvotteleva virkamies Jussi Aaltonen, puh. 02951 50560,
- ylitarkastaja Heini Huotarinen, puh. 02951 50127,
- osastosihteerit Jaana Kuosmanen 31.10.2013 saakka ja Terttu Tuomi 1.11.2013 lukien, puh. 02951 50206,
- VAT-asioissa oikeusrekisterikeskuksen (ORK) **vaalituki**, puh. 02956 65609, jossa vastaavat ylitarkastaja Jukka Leino, sovellussuunnittelija Anniina Tjurin (VAT:in pääkäyttäjää), sovellussuunnittelija Marita Kolehmainen ja IT-suunnittelija Otto Palmu.

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Ylitarkastaja

Heini Huotarinen

LIITTEET Eräitä määräaikoja europarlamenttivaaleissa 2014

Eräitä määräaikoja europarlamenttivaaleissa 25.5.2014

Ajankohta	¹	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki (ellei muuta lakia ole mainittu)
Alkuvuosi 2013		Valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 §
Huhtikuu 2013 viimeistään		Valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen maistraatille	8.1 ja 8.2 §
Maanantai 25.11.2013		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteutumiskulujen aiheutuminen voi alkaa	²
Maanantai 25.11.2013		Puolue ja puolueyhdistys	Europarlamenttivaalien kampanja-aika alkaa	³
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista päättäminen	9.1 § 1) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Ennakoäänestyspaikkoina olevien sosiaalihuollon toimintayksiköiden määrääminen	9.1 § 3) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9.3 §
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	15 §
Perjantaina 28.2.2014 viimeistään	86.	Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	13.4 §
Perjantaina 28.2.2014 viimeistään	86.	Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	⁴

¹ Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

² L. ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2.1 §

³ Puoluelaki (10/1969) 8.3 § (683/2010)

Hyvissä ajoin		Väestörekisterikeskus	Tiedottaminen kaikille edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta sekä menettelystä äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi	22 §
6.3.2014 torstai ennen klo 16 viimeistään	80.	Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalainen	Ilmoitus maistraatille siitä, että haluaa käyttää äänioikeuttaan europarlamenttivaaleissa Suomessa tai aikaisemmin tehdyn ilmoituksen peruutus	18.5 §
Viipymättä 6.3.2014 jälkeen		Väestörekisterikeskus	Ilmoitus Euroopan unionin muun jäsenvaltion viranomaiselle niistä kyseisen jäsenvaltion äänioikeutetuista kansalaisista, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa käyttää äänioikeuttaan Suomessa	162 §
Hyvissä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus europarlamenttivaaleissa ennakkoäänestyspaikkoina olevista Suomen edustustoista ja niiden toimipaikoista	9.1 § 2) kohta
Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä	49.3 §
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä sekä vaalipäivästä ja äänestysalueiden äänestyspaikoista sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi	49.1 ja 67.3 §
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijoiden määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan	17.2 §
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaäänestystä varten	17.2 §
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan ja kotiaäänestykseen	17.1 ja 17.2 §
4.4.2014 perjantai kello 24	51.	Väestörekisterikeskus ja maistraatit	Äänioikeusrekisterin tietojen määräytyminen	18.2 §

⁴ Vaalilain 9.4 §:n mukainen viimeinen ajankohta olisi perjantai 4.4.2014, mutta koska jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen, ilmoitukset tulee tehdä viimeistään 28.2.2014.

7.4.2014 maanantai viimeistään	48.	Oikeusministeriö	Puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen Helsingin vaalipiirilautakunnalle	32 §
7.4.2014 maanantai viimeistään	48.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Määräys ehdokashakemusten vastaanottomenettelystä ja kuultus siitä	34 §
7.4.2014 maanantai viimeistään	48.	Puolueet	Ilmoitus puolueen vaaliasiamiehestä ja hänen varamiehestään (nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot) Helsingin vaalipiirilautakunnalle	170.4 §
9.4.2014 keskiviikko viimeistään	46.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterin perustaminen [Tietolähde: Väestötietojärjestelmä perjantaina 4.4.2014 kello 24].	18.1 ja 19.2 §
14.4.2014 maanantai	41.	Maistraatit	Äänioikeusrekisteri tarkastusta varten nähtäville maistraateissa ja mahdollisissa muissa Väestörekisterikeskuksen määräämissä paikoissa	23.1 ja 23.4 §
15.4.2014 tiistai ennen kello 16	40.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislistasta annettava Helsingin vaalipiirilautakunnalle	171, 173 ja 175 §
Viipymättä		Helsingin vaalipiirilautakunta	Ilmoitus Väestörekisterikeskukselle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta	177 §
Viipymättä		Väestörekisterikeskus	Ilmoitus Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaista koskevasta ehdokashakemuksesta tämän kotivaltion asianomaiselle viranomaiselle	177 §
Viipymättä		Väestörekisterikeskus	Ilmoitus Helsingin vaalipiirilautakunnalle Suomessa vaalikelpoisen henkilön asettumisesta ehdokkaaksi Euroopan unionin muussa jäsenvaltiossa samoissa vaaleissa	176 §
22.4.2014 tiistai	33.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille Puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrääminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten	36 ja 189.2 § 37 ja 189.2 §

23.4.2014 keskiviikko ennen kello 16	32.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemuksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen oikaiseminen ja täydentäminen tarvittaessa	38 §
23.4.2014 keskiviikko kello 16 jälkeen	32.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset ehdokashakemusten sekä vaaliliittoja ja yhteislistoja koskevien ilmoitusten johdosta	39 §
24.4.2014 torstai ennen kello 12 viimeistään	31.	Vaaliasiamies	Puolueen tai valitsijayhdistyksen, jonka ilmoitusta vaaliliittoon tai yhteislistaan liittymisestä ei ole hyväksytty, ehdokashakemuksen peruutus	40.2 §
24.4.2014 torstai ennen ehdokaslistojen yhdistelmän laatimista	31.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävät päätökset ehdokkaan jättämisestä pois ehdokaslistojen yhdistelmästä tai ehdokashakemuksen peruutuksen johdosta	40 §
24.4.2014 torstai viimeistään klo 16 aloitettavassa kokouksessa	31.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 §
24.4.2014 torstai ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen aikaisintaan	31.	Ehdokas	Vapaaehtoinen ennakoilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	⁵
24.4.2014 torstai	31.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokkaista ehdokaslistojen yhdistelmässä olevien tietojen sekä henkilötummuksen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43.2 §
1.5.2014 torstai viimeistään	24.	Väestörekisterikeskus	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa	21.4 §
7.5.2014 keskiviikko	18.	Vaalitoimitsija	Ennakoäänestyksen aloittaminen suomalaisessa laivassa ulkomailla	47.1 §
9.5.2014 perjantai ennen kello 16 viimeistään	16.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen maistraatille	24.1 §
12.5.2014 maanantai viimeistään	13.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen	25.1 §

⁵ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 11.1 §

Viipymättä maistraatin päätöksen jälkeen		Maistraatti	Oikaisuvaatimukseen annettujen päätösten antaminen tiedoksi asianosaisille ja, jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, ilmoituskortin lähettäminen.	25.2 §
13.5.2014 tiistai ennen kello 12 viimeistään	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaisemisesta aiheutuvat merkinnät äänioikeusrekisteriin, kuolintietojen ja äänioikeutta vailla olotietojen rekisteröinti	25.1 §
13.5.2014 tiistai ennen kello 12 viimeistään	12.	Väestörekisterikeskus ja maistraatti	Itseoikaisuna tehdyistä päätöksistä aiheutuvien merkintöjen tekeminen äänioikeusrekisteriin	26.1 §
Viipymättä		Väestörekisterikeskus ja maistraatti	Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin itseoikaisuna tehdyn päätöksen toimittaminen tiedoksi asianosaiselle ja ilmoituskortin lähettäminen	26.2 ja 26.3 §
Viimeistään 7. päivänä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös julkaistu virallisessa lehdessä		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta ja valitus Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin päätöksestä, jolla henkilö on 26.2 §:n nojalla merkitty äänioikeusrekisteriin äänioikeutta vailla olevaksi	27.1 §
13.5.2014 tiistai kello 12 lukien	12.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28.1 §
13.5.2014 tiistai ennen kello 16 viimeistään	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa äänestää kotonaan	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55.1 §
14.5.2014 keskiviikko	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakköäänestyksen ja kotiäänestyksen aloittaminen	47.1 §
17.5.2014 lauantai	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakköäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47.1 §
20.5.2014 tiistai	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakköäänestyksen lopettaminen kotimaassa ja kotiäänestyksen lopettaminen	47.1 §

21.5.2014 keskiviikko kello 19 alkaen	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen kuntien keskusvaalilautakunnille	71.1 §
23.5.2014 perjantai kello 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että ennen kello 19 saapuneet ennakoäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	63.1 §
25.5.2014 sunnuntai kello 9-20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 ja 160 §
25.5.2014 sunnuntai aikaisintaan kello 15 tai erityisesti syystä kello 12	VP	Vaalipiirilautakunta	Ennakoäänten laskeminen	86.1 §
25.5.2014 sunnuntai kello 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §
26.5.2014 maanantai viimeistään kello 12	1.	Vaalipiirilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	87.1 §
28.5.2014 keskiviikko kello 18 aloitettavassa kokouksessa	3.	Vaalipiirilautakunta	Äänimäärien vahvistaminen sekä ilmoittaminen Helsingin vaalipiirilautakunnalle	178 §
28.5.2014 keskiviikko saatuun vaalilain 178 §:ssä tarkoitettujen ilmoitukset	3.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Vaalien tuloksen vahvistaminen, tuloksen julkaiseminen sekä valtakirjojen laatiminen Euroopan parlamenttiin valituille	179, 181 ja 182 §
14 päivän kuluessa siitä, kun vaalien tulos on julkaistu		Muutoksenhakija	Valitus Helsingin hallinto-oikeudelle Helsingin vaalipiirilautakunnan päätöksestä, jolla vaalien tulos on vahvistettu	100, 101 ja 102 §
Vaalien tuloksen tultua lainvoimaiseksi		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä	29.3 §
Arkistotulosteiden ottamisen jälkeen		Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29.3 §
28.7.2014 maanantai viimeistään		Euroopan parlamentin jäseneksi valittu ja varajäseneksi vaalien tulosta vahvistettaessa määrätty	Ilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	⁶

⁶ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §

KAUPUNGIN YLEISET ENNAKKOÄÄNESTYSPAIKAT

	OSOITE		AVOINNA	kello
Pääkirjasto	Linnankatu 2	20100 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
Nummen kirjasto	Töykkälänkatu 22	20540 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	10:00 - 19:00 10:00 - 15:00 10:00 - 19:00
Varissuon kirjasto	Nisse Kavon katu 3	20610 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	10:00 - 19:00 10:00 - 15:00 10:00 - 19:00
Turun yliopiston luonnontieteiden talo	Yliopistonmäki	20500 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 15:00 09:00 - 20:00
K-supermarket Manhattan	Pitkämäenkatu 4	20250 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
Prisman liikekeskus	Vanha Tampereentie 108	20300 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
Prisma Turun Länsikeskus	Viilarinkatu 3	20320 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
K-supermarket Runosmäki	Korjasmäenkatu 1	20360 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
Citymarket Kupittaa	Uudenmaantie 17	20700 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
Skanssin kauppakeskus, Monitori	Skanssinkatu 10	20730 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
K-supermarket Hirvensalo	Vanha Kaksikerrantie 1	20900 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014 17.5.2014 - 17.5.2014 18.5.2014 - 18.5.2014 19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00 10:00 - 16:00 12:00 - 16:00 09:00 - 20:00
K-market Jäkärä	Talolankatu 75	20460 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014	09:00 - 20:00

			17.5.2014 - 17.5.2014	10:00 - 16:00
			18.5.2014 - 18.5.2014	12:00 - 16:00
			19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00
S-market Pansio	Metallikatu 2	20240 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014	09:00 - 20:00
			17.5.2014 - 17.5.2014	10:00 - 16:00
			18.5.2014 - 18.5.2014	12:00 - 16:00
			19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00
S-market Koivula	Kataraistentie 7	20740 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014	09:00 - 20:00
			17.5.2014 - 17.5.2014	10:00 - 16:00
			18.5.2014 - 18.5.2014	12:00 - 16:00
			19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00
Valintatalo	Itäinen Rantakatu 60	20810 Turku	14.5.2014 - 16.5.2014	09:00 - 20:00
			17.5.2014 - 17.5.2014	10:00 - 16:00
			18.5.2014 - 18.5.2014	12:00 - 16:00
			19.5.2014 - 20.5.2014	09:00 - 20:00

Laitosäänestyspaikat

LAITOSÄÄNESTYS 2014

LAITOKSET	OSOITE	
TYKS (ei kir. sairaala)		
Turun kaupunginsairaala	Kunnallissairaalantie 20	20700 Turku
Kupittaa sairaala	Kunnallissairaalantie 20	20700 Turku
(TYKS:in) Kirurginen sairaala	Luolavuorentie 2	20810 Turku
Kaskenlinna	Vähäheikkiläntie 3	20810 Turku
Kurjenpesä	Luolavuorentie 4	20810 Turku
Portsakoti	Puutarhakatu 39	20100 Turku
Mäntykoti	Luolavuorentie 2	20810 Turku
Hoitokoti Peltola	Mansikkatie 3	20720 Turku
Mylykoti	Viilarinkatu 9	20320 Turku
Paattisten huoltokoti	Hutinkuja 80	21340 Tortinmäki
Suomen Kristillisen Työven Naisliiton Paattisten suojakoti	Säkyläntie 357	21330 Paattinen
Turunmaan sairaala	Kaskenkatu 13	20700 Turku
Vire Koti Turku	Satakunnantie 177	20300 Turku
Hoivakoti Mehiläinen Turku	Puutarhakatu 8 B	20100 Turku
Villa Maaria	Elisabetinkatu 3	20400 Turku
Kerttulin vanhainkoti	Hovioikeudenkatu 3	20500 Turku
Liinahaan vanhainkoti	Liinahaankatu 17	20320 Turku
Mäntyrinteen vanhainkoti	Virvoituksentie 5	20720 Turku
Palvelutalo Kotikunnas	Luolavuorentie 4	20810 Turku
Runosmäen vanhainkoti	Varusmestarintie 14 ja Virvoituksentie 3	20360 Turku
Niittykodin palvelutalo	Liinahaankatu 32	20320 Turku
Kutomokoti	Kutomonkatu 1	20100 Turku
Esperi Hoitopalvelukeskus Kuninkaanlaakso	Asentajankatu 2	20320 Turku
Candolinien palvelukoti	Multavierunkatu 8	20100 Turku
Palvelukoti Onnela	Sigridinpolku	20740 Turku
Palvelutalo Wilen (Turun Ukkokoti)	Multavierunkatu 5	20100 Turku
Palvelutalo Iso-Heikki	Iso-Heikkiläntie 5	20200 Turku
Kurjenmäkikoti 1 ja 2	Kurjenmäenkatu 4	20700 Turku
Sävelkoti	Sävelkuja 2	20740 Turku
Katariinanpuiston palvelutalo	Jagellonicankatu 3	20740 Turku
Emmi-koti	Varusmestarintie 15	20360 Turku
Palvelutalo Höveli	Hyrköistentie 26-28	20240 Turku
Turun Validia-talo	Hippoksentie 29	20720 Turku
Vasaramäen Validia-asunnot	Hippoksentie 31	20720 Turku
Karinakoti	Seiskarinkatu 37	20900 Turku
Meri-Karina	Seiskarinkatu 35	20900 Turku
Karinaranta	Seiskarinkatu 35	20900 Turku
Lehmusvalkaman Palvelutalo	Karviaiskatu 7	20720 Turku
Dementiaryhmäkoti Pohjantähti	Karviaiskatu 7 C	20720 Turku
Servicehuset Hemmet	Tähtitorninkatu 2	20700 Turku
Turun Otso	Humalistonkatu 7 b A	20100 Turku
Villa Hirvensalo	Aamunkoitonkatu 5	20900 Turku

Länsi-Suomen aluevankila	PL 50	20251 Turku
Länsi-Suomen aluevankila/sijoittajayksikkö	PL 50	20251 Turku
Psykiatrinen vankisairaala	PL 49	20251 Turku
Kansallinen palvelutalo	Ruohonpääntie 27	20300 Turku
Saga Kaskenpuisto	Vähäheikkiläntie 2	20700 Turku
Saga Kaskenniitty	Vähäheikkiläntie 1	20700 Turku
Palvelutalo Pihlajakoti	Ojarinne 5	20810 Turku
Paimio-koti	Kaks Kerrantie 618	20960 Turku
Hoivakoti Tähtimö	Tähtimökatu 1	20540 Turku
Esperi Care Oy Pansion hoitokoti	Pernontie 27	20240 Turku
Mainiovire Oy Ykköskoti Artukainen	Messukentänkatu 11	20210 Turku
Mikeva Oy Askelkodit	Kannistontie 17	21330 Paattinen
Ratamokoti Turku	Ruissalontie 19	20200 Turku
Ryhmäkoti Mansikkapaikka	Karviaiskatu 7 D	20720 Turku

Vaalipäivän äänestyspaikat

Rakennuksen nimi	Osoite
1 Kerttulin vanhainkoti	Hovioikeudenkatu 3
2 Kerttulin koulutalo	Kaarinankatu 3
3 Turun suomenkielinen työväenopisto	Kaskenkatu 5
4 Martin koulutalo	Hopeasepänkuja 2
5 Toivolankadun toimintakeskus	Toivolankatu 12
6 Steinerkoulu / Musiikkiopisto	Mestarinkatu 2
7 Juhana Herttuan koulutalo	Hansakatu 2
8 Mikonmökki	Puutarhakatu 24
9 Ruusukorttelin palvelukeskus	Puistokatu 11
10 Puolalan koulutalo	Puutarhakatu 5
11 Seurakuntien nuortentalo	Eerikinkatu 1
12 Turun Suomalainen Yhteiskoulu	Kauppiaskatu 17
13 Nummen koulutalo	Kirkkotie 31
14 Nummen sivukirjasto	Töykkälänkatu 22
16 Lehmusvalkaman palvelukeskus	Karviaiskatu 7
17 Luolavuoren koulutalo	Luolavuorentie 36
18 Vähä-Heikkilän koulutalo	Myllymäentie 42
19 Juhana Herttuan koulutalo	Hansakatu 2
20 Suikkilan koulutalo	Talinkorventie 16
21 Kähärin koulutalo	Pietari Valdinkatu 14
22 Kastun koulutalo	Pyörämäentie 4
23 Hannunniitun koulutalo	Virmuntie 3
24 Pääskyvuoren koulutalo	Talvitie 10
25 Entinen Varissuon koulu II (ABC)	Orminkuja 3
26 Varissuon nuorisotalo	Kraatarinkuja 1
29 Pormestarin toimintakeskus	Pormestarinkatu 12
30 Lausteen koulutalo	Raadinkatu 7
31 Peltolan ammattikoulu, A-rakennus	Hamppekatu 2
32 Ilpoisten koulutalo	Lauklähteenkatu 11
33 Uittamon seurakuntakoti	Rusthollinrinne 1
34 Katariinan toimintakeskus	Jagellonicankatu 4
35 Wäinö Aaltosen koulu, ruokala	Wäinö Aaltosen koulutie 3
37 Haاران koulutalo	Meteorikatu 1
38 Aunelan koulu	Opintie 1
39 Palvelukeskus Höveli	Hyrköistentie 26
40 Pansion kirjasto	Pernontie 29
41 Teräsrautelan koulutalo	Korkkisvuorenkatu 14
42 Härkämäen liikuntasali	Rahjopolku 4
43 Liinahaan vanhainkoti	Liinahaankatu 17
44 Teräsrautelan nuorisotalo	Antreksenkuja 1
45 Hepokullan koulutalo	Varkkavuorenkatu 42
46 Hepokullan koulutalo	Varkkavuorenkatu 42
47 Runosmäen nuorisotalo	Piiparinpolku 13
48 Nunnavuoren koulutalo	Piiparinpolku 19-21
49 Pallivahan seurakuntatalo	Paltankatu 2
50 Halisten koulutalo	Paavinkatu 13
51 Maarian nuorisotalo	Arkeologinkatu 4
52 Moision koulu, liikuntasali	Moision koulutie 2
53 Jäkärilän koulutalo	Arkeologinkatu 9
54 Paattisten aluetalo	Paattistalonkatu 1
55 Paattisten koulu	Toffinkuja 2
56 Ruusukorttelin palvelukeskus	Puistokatu 11
57 Steinerkoulu / Korppolaismäki	Mestarinkatu 2
58 Haاران koulutalo	Meteorikatu 1

59 Kristillinen opisto

Lustokatu 7

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös

Helsinki 19.11.2013

Dnro 4009/4/12

turku äbo

Saap. 18-12-2013
Anl.
Dno 19511-2013
013, 022

PÄÄTÖS

1
KANTELU

Kantelijat pyysivät sähköpostiviestissään 23.10.2012 eduskunnan oikeusasiamiestä tutkimaan Turun kaupungin menettelyn kunnallisvaalien 2012 ennakkovaaleissa. Kantelijat kertoivat, että he ovat molemmat pyörätuolin käyttäjiä. Äänestyspaikalla Turun Kupittaaan G-tymarketissa maanantaina 22.10.2012 kello 18 oli muutamia normaaleja äänestyskoppeja. Yhtään niistä ei ollut varustettu pyörätuoliäänestäjiä varten. Kantelijoiden pyytäessä pyörätuolin käyttäjälle soveltuvaa äänestysmahdollisuutta pöydän takaa haettiin laattakokytäelmä, josta muodostui syyliin asennettava äänestyskoppi.

Kantelijoiden mielestä järjestely loukkasi yhdenvertaisuutta eikä turvannut vaalisalaisuutta. Kantelun mukaan äänestyspaikoilla tulisi ryhtyä erityisiin toimiin, jotta myös pyörätuolia käyttävät äänestäjät voisivat äänestää yhdenvertaisella tavalla. Jokaiselta äänestyspaikalta pitäisi löytyä asianmukainen ja esteetön äänestyskoppi. Vaalisalaisuus vaarantui, koska äänestyskoppiä kannattelevalla vaalivirkailijalla oli suora näköyhteys äänestystapahtumaan. Äänestäjä ei voi luottaa siihen, että vaalivirkailija pitää silmänsä kiinni. Äänestyskopissa ei myöskään ollut ehdokasluetteloa. Sitä pyydetäessä kantelijoille tarjottiin puhelinluettelon paksusta kirjaa, jossa ilmeisesti olivat kokonaan ehdokkaat. Vaikeavammaisilla ihmisillä on usein myös hahmotusongelmia, minkä vuoksi on tärkeää, että esteettömässä äänestyskopissa on selkeä kuntakohtainen ehdokasluettelo.

2
SELVITYS

Kantelukirjoituksen johdosta hankittiin Turun kaupungin keskusvaalilautakunnan selvitys, johon kantelijoille varattiin tilaisuus antaa vastine.

Turun kaupungin keskusvaalilautakunnan selvityksessä 11.12.2012 todettiin seuraava.

Turussa oli jo pitkään kiinnitetty huomiota äänestyspaikkojen esteettömyyteen. Tämä seikka oli otettu huomioon esimerkiksi valittaessa varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikkoja, eli oli valittu sellaisia paikkoja, jotka eivät olleet vaikeakulkuisia, ja niihin muutettiin äänestyspaikkoihin, joissa pyörätuolilla vaalihuoneistoon pääseminen oli edellyttänyt erillisen rampin hankkimista, sellainen oli vaalipäiväksi paikalle järjestetty. Samoin keskusvaalilautakunta oli jo vuosia sitten hankkinut runsaat 80 oikeusministeriön suosituksen (esim. kunnallisvaalien 2012 vaaliohjekirjan 1 s. 35) mukaista näkösuojaa, jotka olivat sellaisia kuin kantelussa viitatussa internet- linkissä kuvataan. Sellaiset oli toimitettu kaikille ennakkoäänestyspaikoille ja varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikoille, ja niitä oli tilannekohtaisesti hyödynnetty myös laitosaänestyksessä.

Kynnys ry:n Turun toimikunta oli keskusvaalilautakunnalle osolltamassaan 15.2.2012 päivätyssä esityksessä kiinnittänyt huomiota siihen, että kaikilla ennakkoäänestyspaikoilla tulisi olla esteetön äänestyskoppi, ja maininnut myös, että ainakin Skanssin ennakkoäänestyspaikalla oli presidentinvaalissa ollut esteetön äänestyskoppi, jota oli ollut pyörätuolilla tai rollaattoria käyttävän helppo käyttää. Se kantelijoiden kantelussa laatikkokoryhämäksi kutsuttu järjestely, joka Skanssissa, kuten muissakin ennakkoäänestyspaikoissa presidentinvaalissa oli, oli juuri kyseinen näkösuoja. Esityksestä keskusteltiin keskusvaalilautakunnan kokouksessa 26.4.2012, ja päädyttiin siihen, että kunnallisvaaleja varten ei ryhdytä tilaamaan uusia äänestyskoppeja vaan hyödynnetään näkösuojia, joita siis myös esityksen 15.2.2012 perusteella voitiin pitää asianmukaisena ratkaisuna.

Useiden viime vaalien ajan Turussa oli ollut 15 ennakkoäänestyspaikkaa. Itellan organisaation myymäläverkoston voimakkaan supistamisen ja jäljelle jääneiden muutaman myymälän ahtauden myötä niiden käyttäminen ennakkoäänestyspaikkoina oli tullut käytännössä mahdottomaksi. Keskusvaalilautakunta oli organisoinut äänestyspaikkoja kirjastoihin - joiden niidenkin määrä oli viime aikoina eräiltä osin supistunut - ja suuriin päivittäistavara kauppoihin, joka oli sinänsä saanut sekä äänestäjien että kauppiaiden keskuudessa erittäin myönteisen vastaanoton, kun äänestys oli pystytty hoitamaan kaupassakäynnin yhteydessä. Kauppojen auloissa äänestystarkoitukseen käytettävissä oleva tila oli kuitenkin usein hyvin rajallinen. Lisäksi kalusteiden sijoittelussa joudutaan ottamaan huomioon useita seikkoja: äänestyskopit oli sijoitettava sellaiseen kohtaan ja suuntaan, ettei vaalisalaisuus vaarannu. Äänestystapahtuma jonotuksiin, äänestyskopissa käynteineen ja asiointineen sen jälkeen vaalitoimitsijan kanssa oli saatava sujuvaksi. Myöskään pääsy kaupakeskuksessa oleviin liikkeisiin ei saanut vaalitoimituksen vuoksi estyä tai merkittävästi häiriintyä.

Kupittaan Citymarketin aulatilat eivät edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen sisältäneet juurikaan väljyyttä ennakkoäänestyspaikan sijoittamista ajatellen. Tästä oli käytännössä seurannut se, että äänestyspaikkaa varustettaessa oli ilmennyt, että tilaa sellaiselle pöydälle, jolle näkösuoja sijoitettaisiin, ja joka sijaitisi suhteessa jonottaviin äänestäjiin, kaupan asiakkaisiin ja toimitsijoihin siten, että vaalisalaisuus ei vaarantuisi, ei ollut. Toisaalta myöskään sellaista äänestyspaikan välittömässä yhteydessä olevaa tilaa, johon perinteistä äänestyskoppia leveämpi koppi (jos sellaisia olisi hankittu) olisi

saatu sijoitettua siten, että sinne ja sieltä pois olisi ollut pyörätuolilla liikkuvalla esteetön pääsy, ei luontevasti ollut. Tällöin toimintatavaksi oli jäänyt se menettely, joka kantelussa oli kuvattu.

Ehdokaslistojen yhdistelmä oli vuoden 2012 kunnallisvaaleissa ollut Turussa, kuten eräissä muissakin suurissa kaupungeissa, suuren ehdokasmäärän myötä kokoa AO eli noin 119 cm * 84 cm. Tällaisen arkin kiinnittäminen näkösuojaan ei ollut mitallisesti mahdollista. Se oli tuottanut kokonsa vuoksi jonkin verran hankaluuksia perinteisiin äänestyskoppeihin kiinnittämisessä, kun se oli jouduttu levittämään takaseinän lisäksi osittain sivuseinien puolelle ja alareunan ollessa kiinni kirjoitustasossa yläreuna oli ollut huomattavasti katsetason yläpuolella. Toisaalta sen sijoittaminen erikseen pöytätasolle olisi vaatinut huomattavan suuren pöytätilan, jonka päälle ei olisi voitu sijoittaa näkösuojaa, koska näkösuoja olisi osittain peittänyt yhdistelmän. Kappale yhdistelmästä oli ollut äänestäjän sitä pyytäessä sinänsä hänelle annettavissa tutustumista varten, mutta vaalitoimitsijan menettelytapaa, jossa äänestäjälle oli tarjottu ehdokasluettelot sisältävää kirjaa, ei sitäkään voitu keskusvaalilautakunnan käsityksen mukaan pitää virheellisenä, koska samat tiedot olivat olleet kirjassa ja yhdistelmä oli suurikokoisuutensa vuoksi ollut hankalasti käsiteltävissä. Esimerkiksi laitosaänestystoimikunnilta saadun palautteen mukaan valtaosa turkulaisistakin laitoksessa äänestäneistä oli kokenut kirjan Turku koskeviin sivuihin tutustumisen olevan helpompaa kuin suurikokoisuutensa vuoksi kömpelön yhdistelmän lukemisen, vaikka heillä oli ollut molemmat saatavilla.

3

RATKAISU

3.1

Oikeusohjeita

Suomen perustuslaki

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 14 §:n 1 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää valtiollisissa vaaleissa ja kansanäänestyksessä. Vaalikelpoisuudesta valtiollisissa vaaleissa on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tässä perustuslaissa. Pykälän 2 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa asuvalla muulla Euroopan unionin kansalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää Euroopan parlamentin vaaleissa sen mukaan kuin lailla säädetään. Pykälän 3 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä sen mukaan kuin lailla säädetään. Oikeudesta muutoin osallistua kuntien hallintoon säädetään lailla. Pykälän 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön

mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Vaalilaki

Vaalilain 4 §:n mukaan vaalit toimitetaan järjestämällä ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys. Ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä kotimaassa vastaa kunta sekä ennakoäänestyksen järjestämisestä ulkomailla ulkoasiainministeriö.

Vaalilain 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ennakoäänestyspaikoja ovat ne kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat, joiden lukumäärästä ja sijainnista kunnanhallitus päättää ja joita on oltava, jollei erityisestä syystä muuta johdu, jokaisessa kunnassa vähintään yksi.

Vaalilain 10 §:n mukaan valtioneuvostossa oikeusministeriö toimii ylimpänä vaaliviranomaisena.

Vaalilain 48 a §:ssä säädetään ennakoäänestystilasta. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että kaikissa kunnanhallituksen päätöksellä kotimaan yleisiksi ennakoäänestyspaikoiksi määrätyissä paikoissa on ennakoäänestystä varten asianmukainen ennakoäänestystila ja tarvittava kalusto. Pykälän 2 momentin mukaan ennakoäänestystilassa tulee olla riittävästi tilaa myös niitä äänestäjiä varten, jotka odottavat vuoroaan päästäkseen äänestämään.

Vaalilain 56 §:ssä säädetään järjestyksestä ennakoäänestyspaikassa. Pykälän 2 momentin mukaan äänestys ennakoäänestyspaikassa on järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy. Saapuvilla olevien on noudatettava vaalitoimitsijan tai vaalitoimikunnan järjestyksen ylläpitämiseksi ja äänestyksen häiriöttömän kulun turvaamiseksi antamia määräyksiä.

Vaalilain 58 §:ssä säädetään äänestämisestä ennakoäänestyksessä. Pykälän 1 momentin mukaan äänestäjällä on oikeus äänestää eduskuntavaaleissa ja kunnallisvaaleissa sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalissa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta. Pykälän 2 momentin mukaan äänestäjän on niin selvästi merkittävä äänestyslippuun sen ehdokkaan numero, jonka hyväksi hän antaa äänensä, ettei voi syntyä epätietoisuutta siitä, ketä ehdokasta hän tarkoittaa. Merkin-tä on tehtävä äänestyskopissa tai muutoin siten, että vaalisalaisuus säilyy. Pykälän 3 momentin mukaan äänestäjän pyynnöstä on vaalitoimitsijan tai vaalitoimikunnan jäsenen avustettava häntä äänestämässä. Henkilö, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saa käyttää äänestyksessä apuna valitsemaansa avustajaa. Avustajana ei kuitenkaan saa käyttää vaaleissa ehdokkaana olevaa henkilöä. Avustaja on velvollinen tunnollisesti täyttämään äanes-

täjän osoitukset sekä pitämään salassa äänestyksen yhteydessä saamansa tiedot.

Vaalilain 185 §:ssä säädetään vaaliviranomaisen rikosoikeudellisesta vastuusta. Pykälän mukaan jos vaalipiirilautakunnan, kunnan keskusvaalilautakunnan, vaalilautakunnan tai vaalitoimikunnan jäsen tai vaalitoimitsija taikka muu henkilö tässä laissa tarkoitettuna vaaliviranomaisena toimiessaan laiminlyö velvollisuutensa, häntä rangaistaan niin kuin virkamiestä virkarikoksesta.

Perustuslakivaliokunnan mietintö

Perustuslakivaliokunta totesi mietinnössään (PeVM 3/2013 vp) hallituksen esitykseen laiksi vaalilain muuttamisesta seuraavaa.

Lakiehdotuksen 76 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että vaalipäivän äänestyksessä äänestysmerkintä voidaan tehdä muualakin kuin äänestyskopissa silloin, jos merkinnän tekemisestä äänestyskopissa aiheutuisi äänestäjälle kohtuutonta haittaa. Esityksen perustelujen mukaan tämä tarkoittaa sellaisia tilanteita, joissa äänestyspaikka ei ole esteetön esimerkiksi vammaisille tai hyvin heikkokuntoisille äänestäjille. Vaalisalaisuuden keskeisen merkityksen vuoksi perustuslakivaliokunta korostaa ehdotetun menettelyn poikkeuksellisuutta. Vaalipaikalla on aina ensisijaisesti pyrittävä järjestämään äänestyskoppiin pääseminen mahdollisimman esteettömäksi. Muualla kuin äänestyskopissa äänestettäessä tärkeää on järjestää tilanne sellaiseksi, että äänestäjällä ei ole aihetta pelätä vaalisalaisuuden rikkoutumista. Valiokunta huomauttaa lisäksi, että asiasta päättäminen kuuluu vaalilautakunnalle.

Vaalilain muuttamisesta annettu laki 496/2013 tuli voimaan 1.7.2013.

Oikeusministeriön vaaliohje

Oikeusministeriö on vaalilain 10 §:n nojalla antanut vaaliviranomaisia varten vaaliohjeet 28.10.2012 toimitettavia kunnallisvaaleja varten. Ohjeen kohdassa 3.6. ovat ohjeet yleisen ennakkoäänestyksen valmistelusta.

Kohdassa 3.6.1. todetaan ennakkoäänestystilan määräämisestä ja järjestämisestä muun ohella seuraavaa.

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten. Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan.

Tilan tulee olla siten järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän. Ruuhkat eivät välttämättä johdu siitä, että äänestyspaikkoja liian vähän, vaan siitä, että ennakkoäänestyspaikat on sijoitettu sellaisiin tiloihin, joihin mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan

äänestyksen vastaanottopisteissä. Äänestystoimituksessa aikaa ei yleensä vie äänestäjän äänestyskopissa käynti, vaan sen jälkeinen vaalitoimitsijan kanssa asiointi. Siltä varalta, että jonoja ennakoö-äänestystilassa kuitenkin syntyisi, ennakoöäänestystilassa tulee olla riittävästi tilaa myös niitä äänestäjiä varten, jotka odottavat vuoroaan päästäkseen äänestämään.

Ennakoöäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä. Poistumisteiden opasteita ei saa peittää. Järjestelyjen asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Kohdassa 3.6.2. todetaan esteettömyydestä huolehtimisesta muun ohella seuraavaa.

Keskusvaalilautakunnan tulee huolehtia esteettömyydestä ja saavutettavuudesta vaalijärjestelyissä. Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten mahdollisuuksiin äänestää ennakoöäänestyspaikassa on kiinnitettävä huomiota. Äänestystilan tulee sijaita rakennuksessa niin, että sinne pääsevät kulkemaan myös ne henkilöt, joiden kyky liikkua tai toimia on rajoittunut. Mahdollisuuksien mukaan olisi esimerkiksi vammaisten käyttämille kulkuvälineille pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakoöäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella.

Ennakoöäänestyspaikalla mahdollisesti olevien kynnysten ja portaiden on oltava varustettuja esimerkiksi sellaisella luisalla, että rullaattoria tai sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävä pääsee esteettä äänestystilaan.

Pyörätuolia käyttäviä varten tulee jokaisessa ennakoöäänestyspaikassa olla sellainen äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden katseilta suojattuna täyttää äänestyslippunsa.

Äänestäjä ei ollut päässyt pyörätuolilla äänestyskoppiin ja oli joutunut merkitsemään ehdokkaan numeron äänestyslippuun äänestyskopin ulkopuolella. Eduskunnan oikeusasiamies totesi 6.5.2004 kanteluun antamassaan ratkaisussa, että kaupungin keskusvaalilautakunnan olisi tullut huolehtia siitä, että ennakoöäänestyspaikka olisi ollut asianmukaisesti varustettu pyörätuolia käyttävää henkilöä varten. Liikuntarajoitteisten vaalisalaisuuden varmistaminen (esimerkiksi soveltuvilla kirjoitusalueilla tai näkösuojilla) on perustuslain 6 §:ssä turvattu yhdenvertaisen kohtelun sekä perustuslain 14 §:ssä tarkoitetun osallistumisoikeuden aineellista turvaamista.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö ETYJin vaalitarkkailijoiden raportti Suomessa vuoden 2011 huhtikuussa pidetyistä eduskuntavaaleista

Raportin kohdassa V." Lainsäädäntö" alakohdassa B "Äänioikeus" todetaan muun ohella seuraavaa.

Jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, on äänioikeutettu eduskuntavaaleissa. Äänioikeutta ei rajoiteta asuinpaikan, vakaumuksen, vankilassaolon, mielenterveyshäiriön tai minkään muun ehdon perusteella.

Lainsäädännössä edellytetään, että jokaisella äänestyspaikalla on oltava nimetty vaaliavustaja, joka auttaa henkilöitä, joiden kyky tehdä

äänestysmerkintä on vammaan vuoksi heikentynyt. Lisäksi valtio voi kattaa vammaisten äänestäjien kuljetuskustannukset äänestyspaikoille ja niiltä pois. Kaikkiin äänestyspaikkoihin ei kuitenkaan päässyt pyörätuolilla eikä kaikilla äänestyspaikoilla ollut erityisiä äänestyskoppeja.⁸ Vaikka ehdokasluettelot ovat nyt saatavilla pistekirjoituksella, äänestysliput tai muut sokeiden riippumattoman äänestyksen mahdollistavat menetelmät eivät ole. Sokeiden ihmisten äänestäminen on nykyisellään vaarantunut, koska he ovat edelleen riippuvaisia siitä, että avustaja merkitsee heidän äänensä. Vielä ei siis ole pystytty noudattamaan täydellisesti eri kansainvälisiä ja Suomen oikeudellisia asiakirjoja, joissa edellytetään, että kaikille kansalaisille on taattava oikeus vaalisalaisuuteen, ja joissa kielletään syrjintä vammaisuuden perusteella.⁹

3.2

Ennakoäänestysmenettelyn oikeudellinen arviointi

Kantelijat pitivät vuoden 2012 kunnallisvaalien ennakoäänestysmenettelyä kohdallaan tasapuolisen kohtelun vastaisena, koska heille ei tarjottu mahdollisuutta äänestää esteettömässä ja asianmukaisessa äänestyskopissa. He katsoivat myös, että vaalisalaisuus saattoi vaarantua, koska näkösuojaa kannatteli virkailija, jolla oli suora tekninen näköyhteys äänestystapahtumaan. Lisäksi he pitivät epätyytyttävänä sitä, ettei heillä ollut käytettävissään ehdokasluetteloa vaan kirja kaikesta maan ehdokkaista.

Turun kaupungin keskusvaalilautakunnan selvityksen mukaan kunnallisvaalien 2012 ennakoäänestyspaikkana toiminut marketin aulatilat eivät sisältäneet riittävää väljyyttä. Äänestyspaikkaa varustettaessa oli ilmennyt, ettei tilaa ollut sellaiselle pöydälle, jolle voitaisiin sijoittaa näkösuoja ja joka sijaitisi muihin äänestäjiin sekä kaupan asiakaisiin ja muuhun toimintaan nähden siten, että vaalisalaisuus ei vaarantuisi. Tämän vuoksi kantelijoille tarjottiin mahdollisuus äänestää käyttäen heidän syliinsä sijoitettavaa näkösuojaa. Selvityksen mukaan näkösuoja oli kantelun liitteenä ollut Kynnys ry:n hyväksymä suoja. Laitosäänestyksistä saadun palautteen perusteella koko maan ehdokkaat sisältävän kirjan Turkua koskeviin sivuihin tutustumista pidettiin helpompana kuin suurikokoisen ehdokasluettelon käsittelyä.

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, eikä ketään saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan esimerkiksi vammaisuuden perusteella. Tämä yhdenvertaisuussäännös ilmaisee perusoikeusuudistusta koskevan hallituksen esityksen mukaan paitsi tosiasiallisen vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta, myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta (HE 309/1993 vp s. 43).

⁸ Oikeusministeriö antoi ohjeet, joissa edellytetään, että äänestyspaikkojen on oltava esteettömiä, mutta kaikki kunnat eivät panneet tätä vaatimusta täytäntöön.

⁹ Suomen perustuslain 6 ja 25 pykälä, Euroopan ihmisoikeussopimuksen 14 artikla, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 ja 39 artikla ja monet vammaisten oikeuksista tehdyn yleissopimuksen säännökset, muun muassa 29 artikla, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 25 artiklan b kohta ja Kööpenhaminan asiakirjan 7.4. kohta.

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä sen mukaan kuin lailla säädetään. Oikeudesta muutoin osallistua kuntien hallintoon säädetään lailla. Pykälän 4 momentin mukana julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.

Perustuslain 22 § puolestaan asettaa julkiselle vallalle perusoikeuksien turvaamisveloitteen. Tämän veloitteen toteuttamiseksi tietyille erityisryhmille kuten vammaisille voidaan tarjota myös erityispalveluja tai muita tukitoimia, joilla heidän elämäntilanteensa saatetaan mahdollisimman yhdenvertaiseksi niiden kanssa, joilla nämä etuudet pääsääntöisesti jo ovat. Tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Kuntalain 9 §:n 2 momentin mukaan kunnallisvaalit toimitetaan välittöminä, salaisina ja suhteellisina.

Vaalisalaisuudella turvataan äänoikeuden itsenäinen ja ulkoisista tekijöistä riippumaton käyttäminen. Vaalisalaisuuden suoja koituu ensisijaisesti äänestäjän hyväksi, mutta myös valtion kannalta on tärkeää saada vaaleissa esiin oikea, taloudellisesta ja poliittisesta painostuksesta riippumaton kansan tahto. Vaalisalaisuuden turvaamista suojaa osaltaan vaalilain 185 §:n säännös vaaliviranomaisen rikosoikeudellisesta vastuusta. Vaaliviranomaisena toimivien velvollisuuden laiminlyönti johtaa rangaistukseen virkarikoksesta.

Oikeusasiamies Riitta-Leeana Paunioin päätöksen 6.5.2004 mukaan liikuntarajoitteisten vaalisalaisuuden varmistaminen esimerkiksi soveltuvilla kirjoitusaloilla tai näkösuojilla on perustuslain 6 §:ssä turvattun yhdenvertaisen kohtelun sekä perustuslain 14 §:ssä tarkoitetun osallistumisoikeuden aineellista turvaamista.

Vaalilain mukaan ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä vastaa kunta. Kunnan keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että kaikissa kunnanhallituksen päätöksellä yleiseksi ennakkoäänestyspaikoiksi määrätyissä pakoissa on äänestystä varten asianmukainen äänestystila ja riittävä kalustus. Ennakkoäänestystilassa tulee olla riittävästi tilaa myös äänestysvuoroaan odottavia varten. Äänestys on ennakkoäänestyspaikassa järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy. Vaalilain mukaan äänestäjän tulee tehdä äänestysmerkintä äänestyskopissa tai muutoin siten, että vaalisalaisuus säilyy. Perustuslakivaliokunta on vaalilakia koskevassa mietinnössään painottanut sitä, että vaalipaikalla on aina ensisijaisesti pyrittävä järjestämään äänestyskoppiin pääseminen mahdollisimman esteettömäksi. Muualla kuin äänestyskopissa äänestettäessä on tär-

keää järjestää tilanne sellaiseksi, että äänestäjällä ei ole aihetta pelätä vaalisalaisuuden rikkoutumista.

Oikeusministeriön vaaliohjeen mukaan äänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan suorittaa vaalisalaisuus ja vaalirauha turvaten. Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä vaalitoimintoja varten. Esteettömyydestä tulee vaaliohjeen mukaan huolehtia siten, että pyörätuolia käyttäviä varten on äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden katseilta suojattuna äänestää. ETYJ:n vaaliarviointivaltuuskunnan raportissa on todettu, että kaikkiin äänestyspaikkoihin ei vuoden 2011 huhtikuun vaaleissa päässyt pyörätuolilla eikä niissä ollut erityisiä äänestyskoppeja. Raportin mukaan oikeusministeriö oli antanut ohjeet, joissa edellytettiin, että äänestyspaikat ovat esteettömiä, mutta kaikki kunnat eivät panneet tätä vaatimusta täytäntöön.

Käytävissä olevan selvityksen perusteella kantelijat joutuivat äänestämään ennakkoon marketin aulatilassa siten, että heidän syyliinsä asetettiin irrallinen kirjoitusalue, jota kannatteli vaalivirkailija. Kantelun mukaan virkailijalla oli suora näköyhteys äänestystapahtumaan. Keskusvaalilautakunta ei selvityksessään kiistänyt tätä. Keskusvaalilautakunnan selvityksessä myönnetään, ettei aulatilassa ollut riittävästi väljyyttä asianmukaisen esteettömän ennakoäänestyspaikan sijoittamista varten. Keskusvaalilautakunta ei siten ollut huolehtinut siitä, että kysymyksessä olleessa ennakoäänestyspaikassa äänestystilat ja –järjestelyt olisivat tosiasiallisesti olleet sellaiset, että ne olisivat täyttäneet esteettömyyden vaatimuksen. Tämän laiminlyönnin seurauksena kantelijoiden vaalisalaisuutta loukattiin eikä äänestys ei siten tapahtunut heidän kohdallaan sujuvasti eikä luotettavasti.

Menettelyn moitittavuutta arvioidessani olen ottanut huomioon sen, että Turun keskusvaalilautakunta oli hyvissä ajoin ennen kunnallisvaaleja saanut Kynnys ry:n Turun toimikunnalta esityksen, jossa vaadittiin esteettömien asianmukaisten äänestyskoppien käyttöön ottoa kaikissa äänestyspaikoissa. Myös oikeusministeriön vaaliohjeissa on edellytetty esteettömyydestä huolehtimista. ETYJ:n vaaliarviointivaltuuskunnan raportissa on kiinnitetty huomiota siihen, etteivät kaikki kunnat ole panneet täytäntöön tätä vaatimusta. Perustuslakivaliokunta on puolestaan vaalisalaisuuden keskeisen merkityksen vuoksi korostanut sitä, että vaalipaikalla tulee ensisijaisesti pyrkiä järjestämään äänestyskoppiin pääsy mahdollisimman esteettömäksi. Muualla kuin äänestyskopissa äänestäminen tulee järjestää sellaiseksi, että äänestäjällä ei ole aihetta pelätä vaalisalaisuuden rikkoutumista. Valiokunnan mukaan asiasta päättäminen kuuluu vaalilautakunnalle. Näillä perusteilla katson, että Turun keskusvaalilautakunta laiminlöi sille lain mukaan kuuluvat velvollisuudet huolehtia asianmukaisen esteettömän äänestystilan järjestämisestä ja vaalisalaisuuden säilymisestä äänestyspaikalla. Kysymyksessä on perustuslaissa turvattu yhdenvertaisen

kohtelun ja osallistumisoikeuden aineellisen turvaamisen lainvastainen laiminlyönti.

Muilta osin kantelukirjoitus ei ole johtanut toimenpiteisiin.

4 TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan Turun keskusvaalilautakunnalle huomautuksen vastaisen varalle sen lainvastaisesta laiminlyönnistä huolehtia esteettömyydestä ennakoäänestyspaikalla ja siitä ettei vaalisalaisuus rikkoudu. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Saksin

Vanhempi
oikeusasiamiehensihteeri

Ulla-Maija Lindström

Jäljennöksen oikeaksi todistaa:
Helsingissä, 15. 11. 2013

Kriisu Kelnänen
toimistos sihteeri